

Stručni rad

VAŽNOST EKOLOŠKOG ODGOJA

Jelka Kralj

Osnovna šola Vojnik, Prušnikova ulica 14, 3212 Vojnik

Sažetak

Ekološki odgoj je jedna od vrsta obrazovanja. To je proces koji počinje u ranom djetinjstvu. Edukacijom osvještavamo mlade o očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti. Zadaci u ovoj edukaciji usmjereni su na pravilno korištenje prirodnih materijala, održavanje čistog okoliša, promicanje hortikulturnih navika. Proces, za trupu u djetinjstvu, tada traje cijeli život. Na temelju tog procesa čuvamo i čuvamo okoliš. U slučaju djece ne smije se zaboraviti uloga roditelja, jer oni značajno utječu na to kako će dijete koristiti i testirati novostečene informacije kod kuće, u svom kućnom okruženju. Roditelji su ti koji u djetetu potiču ili ometaju daljnje istraživanje i želju za upoznavanjem prirode, njezinog funkcioniranja i zaštite.

Ključne riječi: priroda, ekološki odgoj, obrazovanje.

1. Uvod

Obrazovanje o okolišu je proces učenja o vrijednostima i razjašnjavanja pojmova. Njegova je ključna svrha razviti stav i vještine potrebne za razumijevanje i uzimanje u obzir međusobne povezanosti čovjeka, njegove kulture i njegovog živog i neživog svijeta. Obrazovanje za okoliš trebao bi biti kamen temeljac današnjeg razvoja svake zemlje, bez obzira na društveni ili politički poredak. Iznimno je važno uključiti mladu generaciju koju u procesu obrazovanja treba stalno osposobljavati za više ciljeve i formiranje ekološkog stava prema svim oblicima života.

2. Srednji dio

Učitelji razredne nastave imaju iznimno važnu ulogu u tom procesu. Djeca mu vjeruju i poštuju. Ako je dobro ekološki obrazovan, svjestan i svjestan svojih funkcija u tom procesu, moći će kod učenika razviti pozitivan odnos prema prirodi kroz odgovarajuću organizaciju rada, svoj primjer, uključivanje odgovarajućih metoda i oblika. Odgoj za prirodu uključuje ne samo prijenos znanja, već i uspostavljanje razumijevanje i emocionalne veze. Neophodan je razvoj od informacija, kroz interpretaciju od obrazovanja do obuke. Ekološki odgoj nije samo obrazovanje komuniciranje relevantnim znanjima, ali i drugim načinima izražavanja. Neki se kroz kulturno-umjetničke lakše približavaju okolišu i prirodi aktivnosti [1].

Najvažnija od ovih organizacija je uloga škola, medija i nevladinih organizacija, jer sve one imaju vrlo velik utjecaj na cjelokupno stanovništvo. Obrazovanje o okolišu nije dovoljno uzeto u obzir ni u obrazovanju učitelja ni u nastavnim planovima i programima. Razumijevanje okoliša ovisi o znanju i iskustvu koje stječemo o globalnom i lokalnom okruženju. Za uspješnije postizanje ciljeva ekološkog odgoja potrebno je provoditi određena načela ekološkog odgoja.

Ekološki odgoj:

- naglašava integrirani holistički pristup,
- temelji se na interdisciplinarnoj integraciji, interdisciplinarnosti i multidisciplinarnosti,
- orijentiran je na probleme,
- njeguje svijest o složenosti problema i pojava,
- je proaktivan, okrenut budućnosti,
- na temelju vrijednosti,
- usmjereno na djelovanje, povezuje praktične radnje s razmišljanjem,
- povezan je s lokalnim i širim okruženjem i ukorijenjen u funkcioniranju cjeline škole,
- je iskustveno,
- uspostavlja koherentnost između ekološkog sadržaja i praktičnog ponašanja,

- temelji se na pozitivnom emocionalnom odnosu prema okolini i bližnjima,
- vlakovi za demokratsko djelovanje,
- razvija, njeguje kritičko mišljenje [3].

Suradničko učenje i timski rad kroz timove. suradničko učenje omogućuje aktivno stjecanje novih znanja. Priručnik UNESCO-a čak naglašava da bi grupni rad trebao imati središnje mjesto u ekološkom odgoju. Takvi ste studenti oni stječu sposobnost učenja kroz iskustvo, da poštuju doprinose drugih, njima pomoći, prihvatiti odgovornost. Društvene vještine koje stječu pritom im daju kasnije će imati koristi kada se aktivno uključe u rješavanje zajedničkog lokalne i druge ekološke probleme. Učitelj to mora učiniti vrlo dobro za pripremu mora svladati sve faze organiziranja i vođenja grupa i dobro pripremiti učenike. Uvođenje problemskih dijaloga, rasprava, debata, debata između učenika u razredu, u školi, u raznim aktivnostima. Velika većina ekološki važnih tema prikladna je za dijalog.

Glavna svrha ovoga je potaknuti izražavanje različitih mišljenja, pogleda, pretpostavki, pretpostavki, mogućih uzroci, njihovo sučeljavanje, vaganje, potkrepljivanje argumentima, suosjećanje sa perspektiva drugih. Znanje je bogato, stavovi su razjašnjeni; učenici traže rješenja kada na primjer, navode moguće uzroke [ekološki problematičnih] pojava. Didaktičke igre [npr. zagonetke, križaljke, komplementarne igre], igre uloga, simulacije. Metode koje premošćuju jaz između teorijskog znanja i složene stvarnosti. Kada se učenici naviknu ili preuzmu određene uloge [npr. poljoprivrednik, poduzetnik, urbanist] puno će bolje razumjeti i doživjeti složenost ekoloških problema. Uz sve to, razni eko kvizovi i dobro poznate igrice, kao npr Čovjek ne ljuti se, uz pomoć kojeg učenik mora pokazati poznavanje različitih ekoloških pojava, ali uključuje i elemente suradnje i natjecanja. Neposredno iskustvo u prirodi - terenski rad, izleti. Sve to ima iskustvenu vrijednost, jer je svako neposredno iskustvo u prirodi holistički senzualno i emocionalno preuzima učenike. Kroz kombinacije zadataka promatranja, igre na otvorenom, sportske aktivnosti produbljuju ljubav i doživljaj prirode, i tako mnogo

kognitivni ciljevi plodnije su povezani. U dodiru s prirodom kultiviraju se sva osjetila, čak i one koje se obično otapaju pored televizora i računala. Projektno učenje također ima važno mjesto u nastavi. Svaki uspjeh projekta ovisi o dobrom osmišljavanju, pažljivom planiranju i aktivnom sudjelovanju učenika i nastavnika.

Darja Skribe-Dimec [4] kaže da svaki učitelj mora organizirati nastavu na način da studenti će moći kombinirati razumijevanje ekoloških procesa s poštovanjem i divljenje prirodi. Ako će učenici doživjeti prirodu u uzbudljivom i neobičan način, može se očekivati da će učenici postati osjetljiviji i ekološki odgovorna. Treba ih poticati da budu uz pomoć svojih osjetila otkrivaju svijet oko sebe i također im pomažu razumjeti njihova uloga u prirodi s kojom su usko povezani i također ovise o njoj. Studenti formirati odnos prema prirodi koji će se temeljiti na razumijevanju, doživljavanju i učenje o okolišu.

U razdoblju od prvog do trećeg razreda učenici su prirodni u okruženju oko sebe znatiželjan. Na prijelazu su iz predoperativnog u operativno – betonsko mišljenje. Učenici stvaraju vlastite naivne predodžbe o pojavama koje se događaju prirode, ali ih je važno ne ometati ili uništavati naivne izvedbe, no usredotočujemo se prvenstveno na promatranje i istražujući okolinu koja ga okružuje. U prvoj trijadi nastava se treba

temeljiti na neposrednom iskustvu koje učitelj stvara na način da omogućiti studentima proučavanje stvarnih objekata putem kognitivnih postupaka.

Poučavanje ekoloških problema u prvoj trijadi:

a. neka bude jednostavno

b. biti lokalni [škola, obitelj, mjesto],

c. uspostaviti izravne veze između onoga što učenici promatraju i sebe
upoznati lokalno okruženje,

d. dosljedno podučavati učenike određenim pravilima ponašanja u školi [npr.

odvojeno prikupljati otpad], kod kuće [npr. isključiti svjetla] i u prirodi [npr. ne bacaj smeće].

3. Zaključak

Dječje razmišljanje o okolišu jedva da se uzima u obzir u odgoju institucije. Prvi vrlo važni čimbenici svakako su dom i obitelj, jer ovo dvoje djeluju na principu primjera. Dijete slijedi princip: radi ono što ja radim ja a ne u pravilu činiti ono što kažem. U početnom razdoblju njegova obrazovanja, dijete će nešto učiniti iz straha od kazne i imat će veliki utjecaj na njega dakle imao vanjsku motivaciju .

4. Literatura

[1.] Hlad, B. in Peterlina, S. [1996b]. Okoljska vzgoja in izobraževanje – pot k spremembi. V B. Hlad [Ur.], Zbornik posvetovanj Varstvo narave – predstavitev in primerjava nemških in slovenskih izkušenj in okoljska vzgoja in izobraževanje – pot k spremembam [str. 63 – 78]. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor.

[2.] Kos, M. [2013]. Začetno naravoslovje ob didaktičnih igrah v naravnem okolju.

[3.] Okoljsko izobraževanje za 21. stoletje – znanstvena monografija. Maribor: Pedagoška fakulteta.

[4.] Marentič – Požarnik, B. [2005]. Okoljska vzgoja ali vzgoja za trajnostni razvoj. Okoljska vzgoja v šoli

[5.] Skribe -Dimec, D. [2007]. Naravoslovne škatle. Modrijan: Ljubljana.

[6.] Perenič, I. [1993]. Poti do ekološke ozaveščenosti. V Okolje in šolske iniciative [str. 90-95]. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport.

[7.] Wilfing, H. [1993]. Ekologija. Ljubljana: Mohorjeva založba.